

سؤالات آزمون کارشناسی ارشد ۱۳۹۷

زبان عمومی و تخصصی

PART A: Vocabulary:

Directions: Choose the word or the phrase (1), (2), (3), or (4) that best completes the blank. Then mark the correct choice on your answer sheet.

- ✎ 1- In the central highlands of New Guinea the sudden from the society of the stone ax to the society of sailing ships (and now of airplanes) has not been easy to make.
1) manifestation 2) deterioration 3) transition 4) sophistication
- ✎ 2- I want your help with my literature review. to the e-mail are some questions. Please answer them.
1) Raised 2) Posed 3) Inquired 4) Attached
- ✎ 3- There is no single or widely used definition of children's literature. It can be defined as anything that children read or more specifically defined as fiction, non-fiction, poetry, or drama intended for and used by children and young people.
1) broadly 2) optimistically 3) controversially 4) neutrally
- ✎ 4- When many of the spoken languages of the Native American Indians were as a result of colonialism by English, French, Spanish or Portuguese, they became extinct.
1) distributed 2) replicated 3) illustrated 4) replaced
- ✎ 5- During the winter storm, the road conditions were so that schools were cancelled for a week.
1) reckless 2) deplorable 3) superficial 4) erratic
- ✎ 6- Laying a bouquet of flowers and the gift-wrapped doll upon the bed, the young mother kissed the sleeping Soha and said this: "A happy birthday, and God bless you, my daughter!"
1) beneficence 2) malediction 3) benediction 4) valediction
- ✎ 7- People who their dreams do what they love and they go for greatness.
1) chase 2) involve 3) gather 4) require
- ✎ 8- Attention is essential in achieving anything. If you can't pay attention, you can't get the job
1) taken 2) made 3) tried 4) done
- ✎ 9- Everything man-made around you was a thought in someone's head.
1) socially 2) originally 3) quickly 4) desirably
- ✎ 10- The strength of the United Nations is dependent upon the of its member countries.
1) encounter 2) assumption 3) cooperation 4) urgency

PART B: Cloze Passage:

Directions: Read the following passage and decide which choice (1), (2), (3), or (4) best fits each space. Then mark the correct choice on your answer sheet.

I can put my cash card into an ATM anywhere in the world and take out a fistful of local currency, while the corresponding amount ...(11)... from my bank account at home. I don't even think twice: ...(12)... the country. I trust that the system will work.

The whole world runs on trust. We trust that people on the street won't rob us, ...(13)... the bank we deposited money in last month returns it this month, that the justice system punishes the guilty ...(14)... We trust the food ...(15)... won't poison us, and the people we let in to fix our boiler won't murder us.

- ✎ 11- 1) to debit 2) is debited 3) debits 4) debiting
- ✎ 12- 1) in spite of 2) in relation to 3) no matter 4) regardless of
- ✎ 13- 1) that 2) and 3) for 4) though
- ✎ 14- 1) and the innocent exonerated 2) and exonerates the innocent
3) in order for innocent to exonerate 4) which it exonerates the innocent
- ✎ 15- 1) is bought 2) which we buy it 3) we buy 4) to buy

PART A: Vocabulary

Reading Comprehension:

Directions: Read the following three passages and answer the questions by choosing the best choice (1), (2), (3), or (4). Then mark the correct choice on your answer sheet.

PASSAGE 1:

The beaches of Puerto Rico contain sand grains derived from several major sources. Erosion of land areas and transport of rock material by rivers to the beach supplies terrigenous sand grains. The composition variances are a function of the source area where the material is eroded and added to the river sand system. Areas of river drainage underlain by basaltic type rocks supply dark minerals and dark igneous rock fragments. Granite rock outcrops supply quartz and feldspar to the beach. Feldspar is a relatively unstable mineral that breaks down to clay minerals. The presence of feldspar in a beach system is indicative of a geologically young environment.

Calcium carbonate is supplied to the beach by the shoreward transport of the shells of marine organisms. The composition changes in calcium carbonate and terrigenous material are a function of available supply and transport system. Along parts of the coast containing major rivers, there is an increase in terrigenous content in the beach sands. There is also a shift toward terrigenous beaches where an offshore carbonate source is lacking. By analyzing the availability of supply we can draw conclusions about the transport system and beach dynamics. Larger concentrations of calcium carbonate can indicate shoreward transport. In an area such as Guanajibo Beach (Mayaguez) the absence of carbonate grains in the beach sands coupled with the presence of reefs just offshore shows that shoreward transport of beach material is negligible. This is part of the reason for the erosion on this relatively protected beach environment.

- ✎ 16- What is the author's main purpose in the passage?
- 1) To explain the composition of Puerto Rican beaches
 - 2) To classify rocks according to their shapes
 - 3) To discuss the main characteristics of rock fragments on the beaches of Puerto Rico
 - 4) To warn Puerto Ricans about the erosion of their beaches
- ✎ 17- The author implies that feldspars
- 1) are resistant to weathering
 - 2) take a shorter time to form than quartz
 - 3) do not endure long in the environment
 - 4) have not adapted to a wide variety of environments
- ✎ 18- Which of the following statements is true about Guanajibo Beach?
- 1) It is unlikely to erode because it is relatively protected.
 - 2) Few sand grains are carried to it from offshore sources.
 - 3) There are more reefs around it than any other beach in Puerto Rico.
 - 4) It is neglected because of the absence of carbonate grains in it.
- ✎ 19- The passage contains information about all of the following EXCEPT
- 1) what marine organisms bring to the beach
 - 2) what differences in sand grains depend on
 - 3) the source area of dark minerals
 - 4) components of quartz and feldspar
- ✎ 20- The author has used all of the following methods to develop the points in the text EXCEPT
- 1) narration 2) definition 3) exemplification 4) cause and effect

پاسخنامه آزمون کارشناسی ارشد ۱۳۹۷

زبان عمومی و تخصصی

قسمت اول: واژگان

راهنمایی: لغت یا عبارت (۱)، (۲)، (۳) یا (۴) که به بهترین شکل تکمیل‌کننده هر جمله است را انتخاب نمایید سپس در پاسخنامه علامت‌گذاری کنید.

۱- گزینه «۳» در ارتفاعات مرکزی گینه نو، تحول و گذر ناگهانی و شتاب‌آمیز از جامعه تیشه‌جاری به جامعه کشتی‌های بادبانی (و در حال حاضر هواپیماها) به آسانی صورت نگرفته است.

(۱) ظهور - آشکارسازی (۲) زوال - بدتر شدن (۳) انتقال - گذار - تحول (۴) پیچیدگی - تحریف - اغوا

۲- گزینه «۴» من برای پیشینه پژوهش خود نیاز به کمک شما دارم. تعدادی سؤال به پیوست برای شما ایمیل شده. لطفاً به آن‌ها پاسخ دهید.

(۱) مطرح کردن - بالا بردن - بارآوردن (۲) ژست گرفتن - اقامه کردن - گذاردن (۳) پرسیدن - تحقیق کردن - سؤال کردن (۴) پیوست کردن - ضمیمه کردن - چسباندن

۳- گزینه «۱» تعریف واحد و یا کاربردی از ادبیات کودکان وجود ندارد. ادبیات می‌تواند به صورت کلی به عنوان هر چیزی که بچه‌ها می‌خوانند یا به عبارت ساده‌تر، به عنوان داستان تخیلی، غیرتخیلی، شعر، درام که توسط کودکان و نوجوانان مورد استفاده قرار گرفته، تعریف شود.

(۱) به‌طور گسترده - کلاً (۲) خوش‌بینانه (۳) به صورت بحث‌برانگیز (۴) با بی‌طرفی

۴- گزینه «۴» زمانی که بسیاری از زبان‌های گفتاری سرخپوستان بومی آمریکا به خاطر نظام استعماری (استعمارگری) جای خود را به انگلیسی، فرانسه، اسپانیایی یا پرتغالی دادند، آن‌ها منسوخ شدند.

(۱) توزیع کردن - پخش کردن (۲) تکرار کردن - برگرداندن - تا زدن (۳) نشان دادن - توضیح دادن (۴) جایگزین کردن - جابه‌جا کردن

۵- گزینه «۲» در طی طوفان زمستانی، وضعیت جاده آنقدر اسفانگیز بود که مدارس به مدت یک هفته تعطیل شدند.

(۱) بی‌پروا - بی‌ملاحظه (۲) اسفانگیز - ناامیدکننده - زار (۳) سطحی - ظاهری - سرسری (۴) نامنظم - سرگردان - متغیر

۶- گزینه «۳» مادر جوان، دسته گل و عروسک کادو شده را روی تخت گذاشت و دخترش سوها که خواب بود را بوسید و دعای خیر (درخواست بخشش از خداوند) «تولد مبارک و خدا پشت و پناهت باشد» را برایش خواند.

(۱) نیکی - سودرسانی (۲) لعن - بدگویی (۳) دعای خیر - دعای برکت (۴) وداع - بدرود

۷- گزینه «۱» افرادی که رویاهایشان را دنبال می‌کنند، کاری را که دوست دارند انجام می‌دهند و برای به‌دست آوردن بزرگی و عظمت می‌کوشند.

(۱) دنبال کردن - تعقیب کردن (۲) درگیر شدن - شامل شدن (۳) گردآوری کردن - فراهم آوردن (۴) نیاز داشتن - خواستن

۸- گزینه «۴» توجه به هر چیزی ضروری است. اگر نتوانید توجه و دقت کنید، نمی‌توانید کاری را انجام دهید.

(۱) گرفتن (۲) ساختن (۳) تلاش کردن (۴) انجام دادن

۹- گزینه «۲» هر چیز ساخته بشر در اطراف شما، در اصل فکری در ذهن کسی بوده است.

(۱) اجتماعی (۲) در اصل - در ابتدا (۳) به سرعت (۴) مطلوب

۱۰- گزینه «۳» قدرت سازمان ملل وابسته به همکاری کشورهای عضو (آن) است.

(۱) برخورد - مواجهه - تصادف (۲) فرض - گمان (۳) همکاری - تعاون - تشریک مساعی (۴) فوریت - ضرورت - نیاز شدید

قسمت دوم: تست جای خالی

راهنمایی: متن‌های زیر را بخوانید و سپس انتخاب کنید که کدام یک از چهار گزینه (۱)، (۲)، (۳) یا (۴) به بهترین شکل برای هر جای خالی مناسب است. سپس پاسخ صحیح را روی پاسخنامه خود علامت بزنید.

ترجمه متن:

من می‌توانم کارت بانکی (نقدی) خودم را در هر دستگاه خودپردازی در هر جای دنیا قرار دهم و مقداری پول (محلی) برداشت کنم. در همین زمان مبلغ مربوطه از حساب بانکی من در کشورم کسر می‌شود. من حتی دو بار فکر نمی‌کنم: بدون در نظر گرفتن کشور، اطمینان دارم که آن سیستم مؤثر عمل می‌کند. کل جهان مبتنی بر اعتماد و اطمینان است. ما اطمینان داریم که مردم در خیابان ما را غارت نخواهند کرد (ما را نمی‌چاپند)، بانکی که ماه گذشته در آن سپرده‌گذاری کردیم، این ماه پول را بازپرداخت خواهد کرد و اینکه سیستم قضایی مجرمان را مجازات و بی‌گناهان را تبرئه می‌کند. اطمینان داریم غذایی که خریداری کردیم ما را مسموم نخواهد کرد و یا افرادی که به آن‌ها اجازه می‌دهیم دیگ بخار ما را تعمیر کنند، ما را به قتل نمی‌رسانند.

۱۱- گزینه «۲» debit فعلی متعدی است و در حالت معلوم با مفعول به کار می‌رود. از آنجا که در تست، مفعول در نقش نائب فاعل واقع شده (the corresponding amount) لذا ساختار مجهول مدنظر است.

۱۲- گزینه «۴» با توجه به مفهوم تست گزینه‌های دیگر نادرست هستند. (بدون در نظر گرفتن کشور، اطمینان داریم که آن سیستم مؤثر عمل می‌کند).

(۱) با وجود - علی‌رغم
(۲) در ارتباط با
(۳) مهم نیست
(۴) بدون در نظر گرفتن - صرف‌نظر از

۱۳- گزینه «۱» that به معنی (آنکه، اینکه) در ابتدای جمله و با فعل مفرد به کار می‌رود.

۱۴- گزینه «۲» and بیانگر ساختار موازی است.

تذکر: در تست The justice system فاعل مشترک برای افعال punish و exonerate محسوب می‌شود.

۱۵- گزینه «۳» and بیانگر ساختار موازی است.

The food which we buy , and the people whom we let.

حذف شده است

حذف شده است

قسمت سوم: درک مطلب

راهنمایی: متن‌های زیر را بخوانید و به سؤالات با انتخاب بهترین گزینه‌ی (۱)، (۲)، (۳) یا (۴) پاسخ دهید. سپس گزینه‌ی صحیح را روی پاسخنامه علامت‌گذاری کنید.

متن ۱:

سواحل پورتوریکو دارای دانه‌شن‌هایی هستند که از چندین منشأ به‌دست می‌آیند. فرسایش خشکی و انتقال سنگ توسط رودخانه‌ها به سواحل موجب پیدایش دانه‌شن‌های آواری می‌گردد. تغییر آرایش و چیدمان تابعی از منطقه منشأ می‌باشد که از آن مصالح دچار فرسایش می‌شود و به‌شن‌های رودخانه اضافه می‌شود. مناطق آبریز رودخانه که سنگ‌های بازالتی در زیر آن‌ها قرار دارند، باعث پیدایش مواد معدنی تیره و قطعات سنگی آذرین تیره می‌شوند. برون‌زده‌های سنگ گرانیت باعث پیدایش کوارتز و فلدسپار می‌شوند. فلدسپار یک ماده معدنی نسبتاً ناپایدار است که به مواد معدنی رسی تجزیه می‌شود. حضور فلدسپار در یک اقیانوس نشان‌دهنده محیط زمین‌شناختی جوان است.

از طریق انتقال رو به ساحل پوسته‌های ارگانوسیم‌های دریایی، کلسیم کربنات در ساحل پدیدار می‌گردد. تغییر آرایش و ترکیب کلسیم کربنات و مصالح خاکزاد تابعی از سامانه عرضه و انتقال موجود است. در امتداد بخش‌هایی از ساحل که حاوی رودخانه‌های اصلی هستند، محتویات خاکزاد زیادی وجود دارد. همچنین تغییری به سوی سواحل خاکزاد وجود دارد که در آن منشأ کربنات دور از ساحل وجود ندارد. با تحلیل موجودیت مواد می‌توانیم در خصوص سیستم انتقال و پویایی ساحل نتیجه‌گیری کنیم. حجم زیاد کلسیم کربنات می‌تواند نشانه انتقال رو به ساحل باشد. در منطقه‌ای چون ساحل guanajibo، نبود دانه‌های کربنات در ماسه‌های ساحلی همراه با حضور آب‌سنگ در خارج از ساحل نشان می‌دهد که انتقال رو به ساحل مصالح ساحلی ناچیز است. این تا حدی دلیلی برای فرسایش در این محیط ساحلی نسبتاً حفاظت شده است.

۱۶- گزینه «۱» هدف اصلی نویسنده در متن چیست؟

(۱) توضیح آرایش و ترکیب سواحل پورتو ریکو
(۲) تقسیم‌بندی سنگ‌ها بر حسب شکل
(۳) بحث در خصوص خصوصیات قطعات سنگی در سواحل پورتو ریکو
(۴) برحذر داشتن پورتوریکو از فرسایش سواحل آن

۴۹- در جدول توزیع احتمال توأم دو متغیر تصادفی X و Y ، مقدار $COV(X, Y)$ ، کدام است؟

$y \backslash x$	۱	۲	۴
۲	۰/۱۲	۰/۱۸	۰/۲
۳	۰/۰۸	۰/۱۲	۰/۳

(۱) ۰/۱۲

(۲) ۰/۱۲

(۳) ۰/۲۴

(۴) -۰/۲۴

۵۰- شصت درصد از مراجعه‌کنندگان به یک فروشگاه، خرید می‌کنند. اگر در یک روز ۶۰۰ نفر مراجعه کرده باشند، با کدام احتمال حداکثر ۳۷۰ نفر

آنان خرید می‌کنند؟ $(S_{\infty}^{-0.875} = 0/192)$

(۱) ۰/۸۰۸

(۲) ۰/۶۹۲

(۳) ۰/۱۹۲

(۴) ۰/۴۰۸

آب و هواشناسی (مبانی و ایران)

۵۱- میزان تغییرات فشار هوا در اتمسفر چگونه است؟

(۱) تغییرات فشار هوا در اتمسفر با تغییرات دمای پتانسیل هوا رابطه عکس دارد.

(۲) از میزان صفر هکتوپاسکال در سطح دریا، فشار هوا به طرف ارتفاعات بالاتر افزایش می‌یابد.

(۳) به ازای هر ۱۰۰۰ متر افزایش ارتفاع، در حدود ۱۰۰ هکتوپاسکال کاهش می‌یابد.

(۴) در لایه‌های پایین اتمسفر به ازای هر ۱۰۰۰ متر، ۱۰۰ هکتوپاسکال، اما در لایه‌های بالاتر ۵۰ هکتوپاسکال کاهش می‌یابد.

۵۲- مقدار رطوبت جو در ایران به کدام عامل بستگی دارد؟

(۱) مقدار تبخیر آب

(۲) فاصله از منابع آبی

(۳) پوشش‌های گیاهی

(۴) ورود توده‌های باران‌زا

۵۳- «کاهش دما در جهت قائم، افزایش سرعت بادهای به نسبت ارتفاع، رطوبت قابل ملاحظه در سطوح پایین‌تر و حرکات قابل ارزیابی هوا» از

خصوصیات مهم کدام لایه است؟

(۱) استراتوسفر

(۲) تروپوسفر

(۳) ترموسفر

(۴) مزوسفر

۵۴- در فصل تابستان ایران، الگوی غالب فشار در سطح زمین و بالای آن به ترتیب چگونه است؟

(۱) کم‌فشار - پرفشار

(۲) پرفشار - پرفشار

(۳) پرفشار - کم‌فشار

(۴) کم‌فشار - کم‌فشار

۵۵- کدام محقق عامل مهم تغییرات آب و هوایی را خورشید می‌داندست و آب و هواشناسی خورشیدی را مطرح کرد؟

(۱) رزبای

(۲) فون بوخ

(۳) بطلمیوس

(۴) فون هومبولت

۵۶- کدام فرایند در ایجاد بارش‌های پاییزه ناشی از پرفشار سیبری در سواحل جنوبی خزر مؤثر است؟

(۱) همرفت فرارفتی

(۲) همرفت دامنه‌ای

(۳) همرفت وزشی

(۴) همرفت حرارتی

۵۷- علت متغیر بودن مکان جغرافیایی رودباد (جت استریم) جبهه قطبی چیست؟

(۱) حرکت زاویه زمین

(۲) سرعت خطی زمین

(۳) انحراف ناشی از نیروی کوریولیس

(۴) اختلاف حرارتی منطقه برون حاره

۵۸- علت رخداد همرفت وزشی در کرانه‌های دریای خزر چیست؟

(۱) وزش نسیم دریا در طول روز

(۲) جریان هوای سرد سیبری روی دریا

(۳) جریان هوای سرد ارتفاعات البرز به سمت دریا

(۴) صعود ناشی از بالا بودن گرمای ویژه آب دریا

۵۹- بارش‌های کدام منطقه از کره زمین عمدتاً ناشی از حرکات همرفتی است؟

(۱) مناطق استوایی

(۲) مناطق قطبی

(۳) مناطق جنب قطبی

(۴) عرض‌های میانه

۶۰- چرا کمترین فراوانی موج‌های کوتاه مربوط به جنوب شرق ایران است؟

(۱) سطح زمین در این منطقه، قلمرو کم‌فشارهای محلی است.

(۲) در این منطقه، پرفشار جنب حاره‌ای آזור حاکمیت دارد.

(۳) نفوذ بادهای غربی به این منطقه اندک است.

(۴) این منطقه در استیلای کم‌فشار گنگ است.

۶۱- بیشترین مقدار بارش در کدام منطقه از سیکلون رخ می‌دهد؟

- (۱) در امتداد جبهه سرد به طرف شمال مرکز سیکلون
(۲) در امتداد جبهه گرم به طرف جنوب مرکز سیکلون
(۳) در امتداد جبهه سرد به طرف جنوب مرکز سیکلون
(۴) در امتداد جبهه گرم به طرف شمال مرکز سیکلون

۶۲- مهم‌ترین عامل تغییرات آب و هوای ایران کدام است؟

- (۱) زاویه تابش
(۲) عرض جغرافیایی
(۳) پوشش گیاهی
(۴) ناهمواری

۶۳- کدام مورد از مشخصه جو باروتروپیک است؟

- (۱) هوا ناپایدار است.
(۲) حرکات هوا عمودی است.
(۳) توزیع فشار در روی زمین با لایه‌های بالایی اتمسفر فرق می‌کند.
(۴) وزن مخصوص لایه‌های پایینی جو بیشتر از لایه‌های بالاتر است.

۶۴- کدام سامانه، منبع اصلی بارش‌های ایران محسوب می‌شود؟

- (۱) چرخندهای مدیترانه‌ای
(۲) کم‌فشار گنگ
(۳) پرفشار سیبری
(۴) فرود دریای سرخ

۶۵- کدام نوع از ابرها به ابرهای رگباری موسومند؟

- (۱) سیروس
(۲) کومولونیمبوس
(۳) سیروکومولوس
(۴) آلتوکومولوس

ژئومورفولوژی (مبانی و ایران)

۶۶- با توجه به منشأ رسوبی، کدام نوع رسوبات از جورشدگی بهتری برخوردارند؟

- (۱) آبرفت رودخانه‌ای
(۲) رسوبات مخروط افکنه‌ای
(۳) ماسه‌های بادی
(۴) نهشته‌های یخرفتی

۶۷- کدام یک از اشکال ناهمواری به‌طور مستقیم در نتیجه فعالیت زمین‌ساخت (تکتونیک) شکل می‌گیرد؟

- (۱) تنگ
(۲) گراین
(۳) پادگانه
(۴) طاق مشتق

۶۸- سازند غالب در رشته‌کوه‌های مکران در جنوب شرقی ایران کدام است؟

- (۱) کالردملانژ
(۲) قرمز فوقانی
(۳) گچساران
(۴) فلیش

۶۹- از نظر ژئومورفولوژی، تجاوز یک سرشاخه به حوضه مجاور طی فرایند فرسایش پس‌رونده از طریق حفر میاناب، کدام پدیده را توصیف می‌کند؟

- (۱) اسارت
(۲) انحراف
(۳) پیشینه‌رود
(۴) تحمیل

۷۰- مهم‌ترین منبع تولیدکننده رسوبات ماسه‌ای در سواحل کم‌شیب رسوبی کدام است؟

- (۱) فرسایش دریاباره‌های ساحلی
(۲) رودخانه‌های منتهی به ساحل
(۳) انتقال از بستر دریا توسط امواج
(۴) رانش طولی مواد رسوبی توسط امواج

۷۱- در نقل و انتقال مواد رسوبی ریزدانه (ماسه، سیلت و رس)، کدام یک از ویژگی‌های باد نقش بیشتری در حجم نقل و انتقال در واحد زمان دارند؟

- (۱) سرعت باد
(۲) جهت باد غالب
(۳) فراوانی وزش باد
(۴) وزش باد در سطح زمین

۷۲- ساختمان رسوبی نبود چینه‌شناسی در نتیجه کدام فرایند شکل می‌گیرد؟

- (۱) رواندگی یک ساختمان چین‌خورده
(۲) فرونشست پیوسته حوضه رسوب‌گذاری
(۳) برخاستگی مداوم و پیوسته ساختمان رسوبی
(۴) توالی پس‌روی و پیش‌روی خط ساحلی

۷۳- در تغییرات اقلیمی کواترنری، دوره‌های بارانی در مناطق خشک ایران با کدام شرایط در مناطق مرتفع کوهستانی البرز انطباق داشته است؟

- (۱) نیمه‌خشک
(۲) معتدله
(۳) یخچالی
(۴) فلوپال

۷۴- عوارض سیستم‌های رورانده در کدام بخش زاگرس بیشتر مشاهده می‌شود؟

- (۱) واحد سنندج - سیرجان
(۲) زاگرس چین‌خورده
(۳) شمال جلگه خوزستان
(۴) زاگرس مرتفع

۷۵- مقاوم‌ترین لایه سنگ‌شناسی محافظ در ناودیس‌های معلق زاگرس کدام است؟

- (۱) آهک آسماری
(۲) کنگلومرای بختیاری
(۳) سازند گچساران
(۴) سنگ‌های آتشفشانی

آب‌وهواشناسی (مبانی و ایران)

۵۱- گزینه «۳» فشار هوا نیرویی است که هوا بر یک واحد از سطح زمین وارد می‌کند و مقدار آن در سطح دریای آزاد، برابر است با وزن ستونی از جیوه به ارتفاع ۷۶ سانتی‌متر. تغییرات فشار هوا در اتمسفر با تغییرات دمای پتانسیل هوا رابطه مستقیم دارد. واحد اندازه‌گیری فشار هوا در آب و هواشناسی میلی‌بار یا هکتوپاسکال می‌باشد. هر میلی‌بار یا هکتوپاسکال برابر با ۱۰۰۰ دین بر سانتی‌متر مربع می‌باشد. فشار ستون هوا در سطح دریای آزاد ۱۰۱۳ هکتوپاسکال بر سانتی‌متر مربع می‌باشد. از آنجا که تراکم هوا با ارتفاع کاهش می‌یابد، با افزایش ارتفاع فشار هوا نیز کم می‌شود و به ازای هر ۱۰۰۰ متر افزایش ارتفاع، در حدود ۱۰۰ هکتوپاسکال کاهش می‌یابد. پراکندگی افقی فشار اتمسفر را با استفاده از خطوط هم‌فشار به صورت سطح هم‌فشار نشان می‌دهند. خط هم‌فشار خطی است که تمام نقاط با فشار یکسان را به هم مربوط می‌کند. نقشه‌های هم‌فشار برای سطوح مختلف اتمسفر تهیه می‌شود.

۵۲- گزینه «۲» ایران سرزمینی کم‌بارش است و طبق آمارها، متوسط میزان بارندگی سالانه جهان حدود ۸۵۰ میلی‌متر و این مقدار در ایران ۲۵۰ میلی‌متر و چیزی کمتر از یک‌سوم متوسط میزان بارندگی سالانه جهان است. این در حالی است که متوسط ظرفیت تبخیر سالانه در جهان ۷۰۰ میلی‌متر و در ایران برابر با ۲۱۰۰ میلی‌متر است و این موضوع نشان می‌دهد که تبخیر سالانه در ایران سه‌برابر متوسط تبخیر سالانه جهانی است و محدودیت و کمبود منابع آبی در ایران نسبت به جهان بسیار حاد و جدی‌تر است. مقدار رطوبت جو در ایران بستگی به فاصله از منابع آبی دارد که وابستگی مستقیم به شرایط گردش هوا داشته و با تغییرات گردش جو در طی سال، میزان و مسیر انتقال رطوبت نیز تغییر می‌یابد.

۵۳- گزینه «۲» تروپوسفر پایین‌ترین لایه اتمسفر است که خود از لایه‌های کوچک‌تری تشکیل شده است و زیر لایه استراتوسفر قرار دارد. وجه تمایز این لایه با دیگر لایه‌های اتمسفر، تجمع تمامی بخار آب جو زمین در آن است؛ به همین دلیل بسیاری از پدیده‌های جوی که با رطوبت ارتباط دارند و عاملی تعیین‌کننده در وضعیت هوا به شمار می‌آیند (از قبیل ابر، باران، برف، مه و رعد و برق) تنها در این لایه رخ می‌دهند. منبع حرارتی لایه تروپوسفر انرژی تابشی سطح زمین است؛ از این رو با افزایش ارتفاع با کاهش دما مواجه خواهیم بود. ضخامت تروپوسفر، از شرایط حرارتی متفاوتی که در عرض‌های جغرافیایی مختلف حاکم است تبعیت می‌کند. این ضخامت معمولاً از ۱۷ تا ۱۸ کیلومتر در استوا به ۱۰ تا ۱۱ کیلومتر در مناطق معتدل و ۷ تا ۸ کیلومتر در قطب‌ها تغییر می‌کند. کاهش دما در جهت قائم، افزایش سرعت بادها به نسبت ارتفاع، رطوبت قابل ملاحظه در سطوح پایین‌تر و حرکات قابل ارزیابی هوا در این لایه اتفاق می‌افتد. تروپوسفر ۷۵ درصد کل جرم اتمسفر و تقریباً تمام بخار آب و ذرات معلق درون هواسپهر را در خود جای داده است.

۵۴- گزینه «۱» سیستم کم‌فشار به معنی این است که فشار هوا در آن ناحیه کمتر از فشار هوا در نواحی اطراف است؛ بنابراین هوا از نواحی اطراف شروع به حرکت به سمت ناحیه کم‌فشار می‌کند. سیستم پرفشار برعکس کم‌فشار است؛ یعنی فشار هوا در آن بیشتر از نواحی اطراف است؛ پس هوا از مرکز این سیستم به سمت نواحی اطراف حرکت می‌کند. این کار باعث می‌شود هوای ارتفاعات بالا از بالا جانشین آن شود و هوا شروع به نزول روی ناحیه پرفشار می‌کند. در فصل تابستان ایران به علت قرارگیری در نیمکره شمالی و فعالیت‌های جوی، الگوی غالب فشار در سطح زمین کم‌فشار و بالای آن پرفشار است؛ به همین علت هوایی که در تابستان از ارتفاعات سقوط می‌کند بسیار خنک است و باعث سرد شدن هوا می‌گردد. از طرفی هوای خنک پس از برخورد با هوای گرم نزدیک زمین گرم می‌شود؛ در نتیجه اندک ابر موجود در آن از بین می‌رود و هوا کاملاً صاف می‌گردد.

۵۵- گزینه «۴» فون هومبولت، دانشمند آلمانی، جزئیات دقیق آب و هوای قاره‌ای و ساحلی و ماهیت تفاوت‌های آن‌ها را تعیین کرد. او معتقد بود که خورشید عامل مهم تغییرات آب و هوایی است و متعاقب آن آب و هواشناسی خورشیدی را مطرح کرد. هومبولت به منظور روشن کردن چگونگی پراکندگی پدیده‌های جغرافیایی، مشاهدات انجام‌شده را در مقیاس‌های گوناگون به کار گرفت. تفسیرهای مربوط به انواع منطقه‌هایی که از روزگار باستان معمول بوده، بر عدم تقارن خصوصیات آب و هوایی میان قاره‌های جهان تکیه داشته است؛ به طوری که جبهه‌های شرقی قاره‌ها در معرض تأثیرات موسمی قرار می‌گیرد، درحالی که لبه‌های غربی، بیابان‌ها یا ناحیه‌هایی با آب و هوای مدیترانه‌ای رو به توسعه دارند، هومبولت به تشریح این فضاها می‌پردازد و جهت وزش بادهای غالب را عامل آن‌ها می‌شناسد. همچنان که جریان‌های بزرگ دریایی نقشی این‌چنین را در گودی اقیانوس‌ها ایفا می‌کنند، نام هومبولت بر جریان دریایی سردی که عامل خنکی نسبی هوا و سیمای بیابانی پرو می‌شود، یادآور تلاش او در درک چنین واقعیتی است.

۵۶- گزینه «۳» حرکت یک توده هوای سرد از روی سطح خشکی یا دریای گرم را همرفت وزشی می‌نامند. بهترین نمونه این‌گونه همرفت وزشی در سواحل شمالی ایران، حرکت هوای سرد و خشک منطقه سیبری روسیه از روی دریای خزر در اواسط شهریور ماه و اوایل پاییز است. این توده هوای سرد و خشک ضمن عبور از روی دریای گرم خزر رطوبت و گرما می‌گیرد و به تدریج از زیر گرم‌تر و مرطوب‌تر و در نهایت ناپایدار می‌شود. این ناپایداری هوا سپس سرد و متراکم شده و سبب بارش برف و باران در سواحل جنوبی دریای خزر و ارتفاعات البرز می‌گردد، به عبارت دیگر فرایند همرفت وزشی در ایجاد بارش‌های پاییزه ناشی از پرفشار سیبری در سواحل جنوبی خزر مؤثر است. البته گفتنی است که این شرایط در فصل زمستان به علت سردی آب دریای خزر وجود ندارد.

۵۷- گزینه «۴» رودباد یا جت‌استریم یک جریان هوای با سرعت بالا می‌باشد که به‌صورت یک تونل باد فرضی در ارتفاعات بالای اتمسفر زمین در لایه تروپوپاز قرار گرفته، در نقطه انتقال بین تروپوسفر (جایی که درجه حرارت جو با افزایش ارتفاع کاهش می‌یابد) و استراتوسفر (جایی که درجه حرارت با افزایش ارتفاع افزایش می‌یابد) و حاصل ترکیبی از گرمای اتمسفریک (تشعشعات خورشید و گرمای داخل زمین) و چرخش زمین به دور محور خود است. علت متغیربودن مکان جغرافیایی رودباد جبهه قطبی (که قوی‌ترین جت‌استریم می‌باشد)، اختلاف حرارتی منطقه برون‌حاره است. جت‌استریم‌ها به‌طور پیوسته یا دایره‌وار دور محیط زمین قرار نگرفته‌اند. آن‌ها ممکن است ایجاد، متوقف، تقسیم به دو یا چند قسمت یا ترکیب به یک جت‌استریم شوند یا اینکه در جهات مخالف جت‌های دیگر جریان یابند. مسیر جت‌استریم‌ها عموماً دارای یک شکل مارپیچ است و این پیچ و خم‌ها یک نشانه امواج اتمسفریک رزبای می‌باشند.

۵۸- گزینه «۲» به علت اینکه حرکت هوای سرد و خشک قطبی (فرابار سیبری) از سمت شمال شرق وارد کشور ما می‌شود و به سمت جنوب غربی سواحل دریای خزر و سپس به طرف جنوب شرقی تغییر مسیر می‌دهد، اثرات آب و هوایی فرابار سیبری در سواحل دریای خزر نسبت به جاهای دیگر فقط در فصل پاییز می‌باشد. در این فصل آب دریای خزر هنوز گرمی تابستان را دارد و هوای شمال هم به حد کافی سرد شده است؛ از این‌رو این توده هوا ضمن عبور از روی دریای نسبتاً گرم خزر رطوبت و گرما جذب نموده، ناپایدار می‌گردد. میزان این ناپایداری با شدت اختلاف دما بین آب دریای خزر و هوای بالای آن و طول مسیر هوا بر روی دریای خزر رابطه مستقیم دارد. اختلاف دمای بین هوا و دریای خزر در اواخر تابستان و اوایل پاییز به اوج خود می‌رسد. از طرف دیگر هر قدر مسیر حرکت طولانی‌تر باشد، هوا ناپایدارتر می‌گردد. بدین جهت است که هوای سرد و خشک سیبری پس از عبور از روی دریای خزر ناپایدار شده و در سواحل جنوبی دریا سبب بارش‌های همرفت وزشی می‌گردد. شدت این بارندگی به دلیل طولانی‌بودن مسیر حرکت روی دریای خزر و جهت حرکت آن در منطقه انزلی بیشترین بارندگی را فراهم می‌کند، سپس به طرف جنوب شرقی دریای خزر تغییر مسیر داده و در طی این تغییر مسیر رطوبت خود را از دست می‌دهد، در نتیجه در قسمت‌های شرقی دریای خزر در فصل پاییز کمترین بارندگی صورت می‌گیرد.

۵۹- گزینه «۱» اصولاً به جابه‌جایی‌های ذره‌به‌ذره و معمولاً از سطح پایین به بالا حرکات همرفت می‌گویند. این کلمه در علوم مختلف کاربردهای مختلف دارد، اما در علم هواشناسی در واقع صعود هوای سطح زمین به بالا را همرفت می‌گویند. حال تصور کنید هوای سطح زمین مرطوب باشد، این صعود هوا، رطوبت را نیز به همراه خود بالا خواهد برد. از آنجا که معمولاً و در شرایط عادی هوای سطح زمین گرم‌تر از لایه‌های بالایی جو می‌باشد، پس از صعود رطوبت به بالا این رطوبت‌ها سرد و فشرده شده و پس از تشکیل ابر می‌تواند موجب بارندگی شود. در مناطق استوایی به دلیل رطوبت زیاد و گرمای هوا بارش‌ها عمدتاً ناشی از این حرکات همرفتی می‌باشد.

۶۰- گزینه «۳» بادهای غربی در گستره جهانی اغلب در عرض‌های میانه و بین حدود ۳۵ تا ۶۵ درجه عرض جغرافیایی یا به عبارت دیگر از پرفشار جنب حاره به مناطق کم‌فشار جنب قطب شیوع دارند. این بادهای از نظر جهت و استمرار دارای خصوصیات متغیرند در سرعت و جهت حرکت آن‌ها جریانات موجی به‌ویژه سیکلون‌های سیار و آنتی‌سیکلون‌هایی که در منطقه نفوذ این بادهای از غرب به شرق حرکت می‌کنند، اثر عمده‌ای دارند؛ از این رو ممکن است بادهای مذکور ضمن وزش از غرب به شرق خصوصیات طوفانی هم داشته باشند. در زمستان‌های نیمکره شمالی توسعه آنتی‌سیکلون‌های قاره‌ای و بعضاً حتی سیکلون‌ها از توسعه بارز بادهای غربی ممانعت به عمل آورده و بدین جهت بادهای مزبور به نحو بارزی بر روی اقیانوس‌ها توسعه می‌یابند ولی چون در عرض‌های میانه نیمکره جنوبی، شرایط قاره‌ای تقریباً حاکمیتی ندارد و در ایران نیز به دلیل نفوذ اندک بادهای غربی در جنوب شرق کشور، کمترین فراوانی موج‌های کوتاه حاکم می‌باشد. بادهای غربی هم تقریباً حالت کمربند جهانی به‌خود گرفته‌اند.

۶۱- گزینه «۱» یک چرخند یا سیکلون، منطقه‌ای است از هوای کم‌فشار و تقریباً دایره‌ای شکل که قطر آن ممکن است به صدها کیلومتر برسد. این منطقه از هوا در نیمکره شمالی در خلاف جهت عقربه‌های ساعت و در نیمکره جنوبی در جهت حرکت عقربه‌های ساعت در چرخش می‌باشد. در چنین ناحیه‌ای کمترین مقدار فشار جوی در مرکز بوده و در امتداد شعاع و به طرف خارج از مرکز افزایش می‌یابد؛ در واقع سیکلون یک مرکز کم‌فشار است. بیشترین مقدار بارش در امتداد جبهه سرد به طرف شمال مرکز سیکلون رخ می‌دهد. هر چند باد تحت تأثیر گرادیان فشار (اختلاف فشار بین دو مرکز فشار) به جریان می‌افتد اما در سیکلون، جریان هوا تحت تأثیر نیروی اصطکاک، کوریولیس و نیروی گریز از مرکز به جای اینکه به‌طور مستقیم به سمت مرکز کم‌فشار باشد در امتداد خطوط هم‌فشار می‌وزد و با جهت گرادیان فشار زاویه نسبتاً بزرگی می‌سازد.

۶۲- گزینه «۴» آب و هوای ایران به عوامل محلی و بیرونی وابسته است: عوامل محلی مانند موقعیت جغرافیایی و ناهمواری‌ها ایستا بوده و هم زاویه تابش و هم مدت تابش را تعیین می‌کنند؛ عوامل بیرونی نیز تغییرپذیر هستند و موجب پدیده‌هایی مانند بارش و یخبندان محلی می‌گردند. ناهمواری‌های اصلی ایران به دو طریق بر آب و هوا و عناصر آن از جمله بارش اثر می‌گذارند: ۱- به دلیل مرتفع‌بودن نسبت به سرزمین‌های اطراف سبب تغییر بعضی از ویژگی‌های هوا (کاهش دما) می‌گردند. ۲- به صورت سدی در مقابل حرکت توده‌های هوای مرطوب از شمال، شمال غرب، غرب و جنوب غرب به داخل ایران قرار می‌گیرند و سبب نایک‌نواختی در پراکندگی مکانی عناصر آب و هوایی مانند بارش می‌شوند.

- ۱۰۸- کدام یک از موارد زیر در توسعه محله سنتی در نوشهرگرایی چیست؟
 (۱) دوجرخه‌سواری (۲) واحد همسایگی (۳) توسعه محیط‌زیست (۴) مجموعه‌های مسکونی پیاده
- ۱۰۹- ایده کدام نظریه پرداز توسعه شهری، بر مبنای جداسازی کارکردی وسایل نقلیه از پیاده است؟
 (۱) لوکوربوزیه (۲) تونی گارنیه (۳) هوسمان (۴) هاورد
- ۱۱۰- زوال مراکز شهری موجب تمرکز کدام مورد می‌شود؟
 (۱) فقر (۲) دست‌فروشی‌ها (۳) پراکنده‌رویی (۴) کاربری‌های تجاری
- ۱۱۱- روش کدام اندیشمند در برنامه‌ریزی به روش پیمایش - تحلیل - برنامه، مشهور است؟
 (۱) ابنزر هوارد (۲) لوکوربوزیه (۳) پاتریک ابرکرامبی (۴) پاتریک گدس
- ۱۱۲- تمرکز منشور جدید آتن بر چه نوع شهری است؟
 (۱) آرمانشهر (۲) شهر پیوسته (۳) شهر مختلط (۴) شهر پیاده‌محور
- ۱۱۳- طبق کدام نظریه، نرخ بالای جرم و جنایت، خدمات و زیرساخت‌های نامناسب و وجود اقلیت‌های قومی و زبانی در مرکز شهر و حلقه داخلی آن، مهم‌ترین عامل مؤثر بر «رشد پراکنده شهری» است؟
 (۱) تهاجم و توالی (۲) تکامل طبیعی (۳) گریز از پرمردگی و زوال (۴) نیروهای مرکزگریز و مرکزگرا
- ۱۱۴- متریک‌های فضایی چه کاربردی در حوزه برنامه‌ریزی شهری دارند؟
 (۱) سنجش رشد و گسترش کالبدی شهر (۲) سنجش روابط متقابل خدمات شهری (۳) تحلیل فضایی الگوهای اقتصادی مسکن (۴) اندازه‌گیری توزیع متعادل امکانات و خدمات شهری
- ۱۱۵- کدام مورد فرم‌های فضایی پراکنده‌رویی را نشان می‌دهد؟
 (۱) نواری، خوشه‌ای، شبکه‌ای (۲) کم‌تراکم پیوسته، جهشی، نواری (۳) الگوی کالبدی ناپیوسته، شبکه‌ای، خوشه‌ای (۴) کم‌تراکم پیوسته، الگوی کالبدی ناپیوسته، شبکه‌ای
- ۱۱۶- فرایند حلزونی یا اسپرال، به تهیه کدام یک از طرح‌های شهری مربوط است؟
 (۱) جامع (۲) تفصیلی (۳) نوسازی و بهسازی (۴) ساختاری - راهبردی
- ۱۱۷- انطباق فعالیت و هم‌خوانی کاربری‌ها در حوزه نفوذ یکدیگر و تناسب هر کاربری در مکان خاص، به ترتیب چه نامیده می‌شود؟
 (۱) سازگاری - ظرفیت (۲) ظرفیت - سازگاری (۳) سازگاری - مطلوبیت (۴) مطلوبیت - سازگاری
- ۱۱۸- طبق استاندارد برنامه‌ریزی کاربری اراضی شهری، سرانه پارک محله‌ای چند مترمربع است؟
 (۱) ۱/۵ - ۱ (۲) ۲/۵ - ۲ (۳) ۳/۵ - ۳ (۴) ۴/۵ - ۴
- ۱۱۹- کدام مورد مهم‌ترین عامل، در ایجاد شکل ستاره‌ای شهر است؟
 (۱) دسترسی (۲) قیمت زمین (۳) موانع طبیعی (۴) عوامل اقتصادی
- ۱۲۰- کدام مورد در ادبیات جهانی، بیانگر اجتماعات پایدار است؟
 (۱) شهرهای آهسته (۲) شهرهای متمرکز (۳) شهرهای پراکنده (۴) شهرهای پیوسته

جغرافیای روستایی و عشایری (مبانی و ایران)

- ۱۲۱- کدام حوزه مطالعاتی جغرافیای روستایی در دوره ۱۹۸۰ - ۱۹۶۰ بر بررسی توزیع جمعیت، مهاجرت، شبکه‌های حمل‌ونقل و الگوهای سکونت متمرکز بوده است؟
 (۱) چشم‌انداز روستایی و شهری (۲) آمایش اراضی و تنوع اقتصاد روستایی (۳) جغرافیای کشاورزی و بهره‌وری از منابع آب (۴) سازماندهی و تأثیر فعالیت انسانی بر فضای روستایی
- ۱۲۲- پیدایش نسق زراعی در ایران با کدام یک از عوامل اجتماعی - اقتصادی مرتبط بوده است؟
 (۱) کاهش حاصلخیزی خاک و افزایش جمعیت روستایی (۲) محدودیت ناشی از اقتصاد کشت و زرع و کاهش میزان جمعیت (۳) محدودیت عوامل کشت و زرع (آب یا خاک) و افزایش تعداد جمعیت (۴) کاهش منابع آب و عدم دسترسی به نهاده‌های مکمل تولید زراعی

۱۲۳- شهرگزینی محصول کدام نوع بازساخت در فضاهای سکونتی است؟

- (۱) بازساخت مکانی و فضایی فضاهای هم‌جوار نواحی شهری
- (۲) بازساخت اقتصادی هر دو جامعه شهری و روستایی
- (۳) بازساخت اجتماعی و اقتصادی جامعه روستایی
- (۴) بازساخت اقتصادی جوامع شهری

۱۲۴- یکپارچه‌سازی اراضی از طریق اصلاح و تحول مدیریت مزرعه، چگونه توسعه روستایی و کشاورزی را تسهیل می‌کند؟

- (۱) تحریک بخشی به اقتصاد روستا و زمینه‌سازی تحول در ساختار اقتصادی نواحی روستایی
- (۲) افزایش مبادلات اقتصادی بین نواحی شهری و روستایی و توسعه متوازن فضایی
- (۳) افزایش نظام تولید اقتصادی و زمینه‌سازی برای تحولات نظام روابط سکونتگاهی
- (۴) بهبود نظام بازاریابی و توسعه نظام خدمات زراعی و اقتصاد کشاورزی مکمل

۱۲۵- شکل‌گیری زندگی عشایری در ایران به‌عنوان فرهنگی ویژه با بهره‌گیری از کدام اصطلاح جغرافیایی - بوم‌شناسی قابل تبیین است؟

- (۱) اختلاف بارز میان محیط طبیعی و ناپایداری
- (۲) کنش متقابل ارتفاعات - دشت‌ها و پایداری
- (۳) کنش متقابل نواحی شهری و روستایی و پایداری
- (۴) اختلافات بارز میان کوهستان و دشت و ناپایداری

۱۲۶- کدام مورد از ویژگی‌های تغییر روستایی معاصر است؟

- (۱) سرعت، تمرکز، فناوری، تجدد
- (۲) سرعت، قدرت، تمرکز، تفاوت
- (۳) استمرار، یکپارچگی، قدرت، فراگیری
- (۴) سرعت، تداوم، تمامیت، به‌هم‌پیوستگی

۱۲۷- بافت قدیم سکونتگاه‌های روستایی ایران عمدتاً بر روی کدام نوع اراضی استقرار یافته‌اند؟

- (۱) اراضی با قابلیت مرتعی متوسط و ضعیف
- (۲) قابلیت زراعی بسیار ضعیف و غیرقابل کشاورزی
- (۳) پیرامون اراضی با قابلیت کشاورزی بالا
- (۴) پیرامون کاربری اراضی ناسازگار

۱۲۸- کدام مورد در خصوص کوچ افقی عشایر ایران، درست است؟

- (۱) شتر دام اصلی است.
- (۲) دام آن‌ها بیشتر از نوع گوسفند است.
- (۳) از مراتع ییلاقی و قشلاقی استفاده می‌شود.
- (۴) جهت حرکت‌ها و محل استقرار، کاملاً مشخص و برنامه‌ریزی شده است.

۱۲۹- متداول‌ترین مخاطره طبیعی در مناطق روستایی ایران کدام است؟

- (۱) زلزله
- (۲) سیل
- (۳) زمین‌لغزش
- (۴) طوفان شن

۱۳۰- در کدام نوع شیوه بهره‌برداری کشاورزی در مناطق جنوبی ایران، زمین با آب و نهال خرما در اختیار زارع قرار می‌گیرد؟

- (۱) خرده‌مالکی
- (۲) تلمبه‌کاری
- (۳) غارس
- (۴) اجاره‌ای

۱۳۱- کدام گزینه از مهم‌ترین اصول بازساخت در نواحی روستایی است؟

- (۱) برنامه‌ریزی و بازسای فضاهای کالبدی - محیطی روستاها
- (۲) برنامه‌ریزی و بازسازی فضاهای اقتصادی - اجتماعی روستاها
- (۳) گذار از اقتصاد مبتنی بر تولید به سمت اقتصاد مبتنی بر مصرف
- (۴) گذار از اقتصاد مبتنی بر مصرف به سمت اقتصاد مبتنی بر تولید

۱۳۲- کدام مورد عامل اصلی مؤثر بر تعدد محلات در بافت سکونتگاه‌های روستایی است؟

- (۱) ناهمواری زمین
- (۲) افزایش جمعیت
- (۳) تنوع فعالیت
- (۴) قومیت

۱۳۳- مؤلفه‌های کلیدی پساتولیدگرایی در کشاورزی کدام است؟

- (۱) گسترده‌سازی، متنوع‌سازی، مشارکت و افزایش ارزش محصولات کشاورزی
- (۲) نهادهای تعاونی، گسترش تولید، تنوع اقتصادی و قیمت تضمینی
- (۳) انبوه‌سازی، کشاورزی تجاری، بازار مصرف و تعاونی‌های گسترده
- (۴) افزایش تولید، تنوع‌سازی، نهادسازی اقتصادی و بازار مصرف

۱۳۴- کدام مورد در ایران، از مهم‌ترین دلایل فشرده‌سازی بافت روستاهای کوهپایه‌ای و کوهستانی در مقایسه با روستاهای دشتی است؟

- (۱) محدودیت‌های منابع آب
- (۲) تراکم منابع محیطی
- (۳) محدودیت‌های طبیعی
- (۴) تراکم فعالیت‌های اقتصادی

۱۳۵- هسته اصلی بررسی‌های جغرافیای روستایی کدام است؟

- (۱) نحوه برپایی، موقعیت ریاضی، فضا
- (۲) فضا، مکان جغرافیایی، چشم‌انداز طبیعی
- (۳) موقعیت ریاضی، مکان جغرافیایی، چشم‌انداز
- (۴) مکان یا محیط طبیعی، نحوه برپایی، فضا یا چشم‌انداز

۱۱۸- گزینه «۲» طبق استاندارد برنامه‌ریزی کاربری اراضی شهری سرانه پارک محله ۲ - ۲/۵ مترمربع، پارک‌های ناحیه‌ای شهری ۳ مترمربع و پارک‌ها و باغ‌های حاشیه شهری ۴/۵ مترمربع است.

۱۱۹- گزینه «۳» وجود شبکه راه‌های ارتباطی و پر رفت و آمد که در مسیرشان معمولاً فعالیت‌های مختلف شهری و از آن جمله صنعت، انبار، نیازمندی‌های وابسته و امثال آن‌ها به‌وجود می‌آید و از طرفی وجود موانع و محدودیت‌های طبیعی ممکن است که به شهر شرایطی را تحمیل کند که بافتی ستاره‌ای به خود بگیرد.

۱۲۰- گزینه «۱» در ادبیات جهانی انواع و مدل‌های مختلفی از اجتماعات پایدار وجود دارد که برخی از آن‌ها عبارت‌اند از: شهرهای آهسته، یا سیتا اسلو، شهرک‌های گذار، اجتماعات کم کربن، اجتماعات مسکن همیارانه و بوم روستاها.

جغرافیای روستایی و عشایری (مبانی و ایران)

۱۲۱- گزینه «۴» موضوع مورد بررسی در جغرافیای روستایی با توجه به مقیاس می‌تواند شامل یک روستای کوچک و منفرد، تعدادی از سکونت‌گاه‌های روستایی و تمام روستاهای یک کشور یا حتی یک منطقه فراکشوری باشد. در دوره ۱۹۶۰ - ۱۹۸۰ حوزه مطالعاتی جغرافیای روستایی که شامل سازماندهی و تأثیر فعالیت انسانی بر فضای روستایی است، بر بررسی توزیع جمعیت، مهاجرت، شبکه حمل و نقل و الگوی سکونت متمرکز بود.

۱۲۲- گزینه «۳» در روستاهای ایران تا زمانی که مهم‌ترین عوامل تولید یعنی آب و زمین بوفور در اختیار زارعان قرار داشته تقسیم آب و یا زمین مطرح نبوده و هنوز هم در مناطقی از کشور به علت وفور آب و یا زیادی زمین نیازی به تقسیم آن‌ها وجود ندارد، ولی زمانی که جمعیت روستاها افزایش یافت و در عین حال میزان زمین و آب ثابت ماند، برای جلوگیری از هرج و مرج، نظمی در روستاها برای تقسیم آب و یا زمین و احتمالاً برای هر دو به وجود آمد و طی سالیان طولانی تعالی پذیرفت که این نظم را دهند یا نسق نمایند.

۱۲۳- گزینه «۲» شهرگرایی، حرکت جمعیت از نواحی شهری به نواحی روستایی است که عموماً با مهاجرت از شهر به روستا همراه است. شواهد فراوانی در زمینه شهرگرایی در کشورهای توسعه یافته در چند دهه گذشته وجود دارد، اما در کشورهای در حال توسعه، این پدیده نسبتاً جدید است و در فضاهای محدودی از جمله اطراف کلانشهرها وجود دارد. شهرگرایی محصول بازساخت اقتصادی هر دو جامعه شهری و روستایی در فضاهای سکونتی است.

۱۲۴- گزینه «۱» با توجه به مطالعات صورت گرفته، هدف اولیه توسعه روستایی از میان بردن فقر و هدف‌های ثانویه آن افزایش تولید و بهره‌وری، توزیع عادلانه‌ی منافع توسعه، تجدید ساخت تولید و ... می‌باشد. این هدف‌ها با توجه به ارزش‌ها، ایدئولوژی‌ها و سیستم‌های حکومتی در کشورهای مختلف جهان از طریق برون‌نگری (توسعه از بیرون)، توسعه از بالا و دیدگاه نوسازی با استفاده از الگوی فن‌سالارانه، اصلاح‌طلبانه یا راهبرد مبتنی بر بازار آزاد قابل تحقق می‌باشد؛ به عبارت دیگر تحقق هدف‌های توسعه روستایی از طریق درون‌نگری - توسعه از پایین و درون‌زا - و دیدگاه دگرگون‌سازی با استفاده از الگوهای اسکان، اصلاحات ارضی و ... امکان‌پذیر تشخیص داده شد. این دو دیدگاه، علی‌رغم تباین و تفاوت، تغییر ساخت اقتصادی و اجتماعی را از طریق اصلاحات ارضی و یکپارچه‌سازی اراضی زراعی برای دستیابی به اهداف توسعه لازم و ضروری قلمداد می‌کنند و برای گذار از ساختی به ساخت دیگر، «اصلاحات ارضی» و «فرایند یکپارچه‌سازی» را مهم می‌شمارند تا جایی که اصلاحات ارضی یک پدیده پویا، تحول‌زا و توسعه‌زا قلمداد شد و از آن به‌عنوان فرایندی یاد شد که در صورت اجرای تمام اجزای آن به‌ویژه یکپارچه‌سازی، مفاهیم تحول و توسعه مصداق پیدا می‌کند. در این راستا اصلاحات ارضی موفق، علاوه بر اهداف اقتصادی، عدالت اجتماعی و سیاسی از طریق باز توزیع زمین، در برگیرنده تغییرات شکل، اندازه، توزیع فضایی، نحوه مالکیت، روش تولید و ساخت فضایی اراضی زراعی است که با اجرای یکپارچه‌سازی قابل تحقق می‌باشد و مرحله‌ای از تغییر ساخت را ممکن می‌سازد. به عبارت دیگر، یکپارچه‌سازی فرایندی است که با تغییر ساخت فضایی اراضی زراعی از طریق اصلاح و تحول در مدیریت مزرعه ضمن تحرک بخشی به اقتصاد روستا، زمینه‌سازی تحول در ساختار اقتصادی نواحی روستایی (توسعه روستایی) را تسهیل می‌نماید.

۱۲۵- گزینه «۲» شکل‌گیری زندگی عشایری به‌عنوان فرهنگی ویژه با بهره‌گیری از دو اصطلاح جغرافیایی - بوم‌شناختی کنش متقابل مرتفعات - دشت‌ها و پایداری قابل تبیین است که این دو اصطلاح، هردو مبتنی شیوه‌های سازگار بهره‌برداری از زمین و سازمان اجتماعی به‌شمار می‌روند. این دو مفهوم باید به‌طور توأمان مورد استفاده قرار گیرند، چرا که مکمل یکدیگر هستند. فرضیه‌ی ما درباره درجه قابلیت بوم‌شناختی کوچروی کوهستانی به‌نحوی که توسط بختیاری‌ها اعمال می‌شود، این است که این نوع زندگی شیوه‌ای بوده است که طی سده‌ها با زیست بوم خود سازگار بوده و قابلیت‌هایی برای آینده دربردارد.

۱۲۶- گزینه «۴» یکی از عمده‌ترین مباحث سیاسی و اجتماعی ایران از دیدگاه جامعه‌شناسی، بررسی روند تغییرات فرهنگی - اجتماعی است. یافته‌های به‌دست آمده نشان می‌دهد در چند دهه اخیر تغییرات مختلفی در مناسبات فرهنگی - اجتماعی و میل به ارزش‌ها و امکانات جدید و مدرن در مناطق روستایی بر اثر توسعه منابع انسانی، تغییرات جمعیتی، اصلاحات ارضی و شیوه تولید، تغییر الگوی مصرف، تحول در نظام تصمیم‌گیری، گسترش ارتباطات اجتماعی و رسانه‌ای، اقدامات توسعه‌ای در روستاها و افزایش سطح آگاهی عمومی به وقوع پیوسته است که از ویژگی‌های تغییر روستایی معاصر سرعت، تداوم، تمامیت و به هم پیوستگی می‌باشد.

۱۲۷- گزینه ۲» بافت کالبدی روستاها علاوه بر دخالت مستقیم افراد جامعه از عوامل محیطی نیز تأثیر می‌پذیرد. شدت تأثیرگذاری این عوامل گاه به واسطه توانایی‌های انسانی کاهش می‌یابد ولی همواره تأثیرات خود را بر شکل‌بندی کالبد و سازمان فضایی روستا حفظ می‌کند. بنابراین خصوصیات کالبدی روستاها تحت تأثیر دو گروه کلی عوامل مرتبط با محیط یا طبیعت و انسان شکل می‌گیرد. بافت قدیم سکونتگاه‌های روستایی ایران عمدتاً بر روی اراضی با قابلیت زراعی بسیار ضعیف و غیرقابل کشاورزی استقرار یافته است.

۱۲۸- گزینه ۱» در کوچ افقی، انسان و حیوان در جهت افقی در زمین‌های هم ارتفاع حرکت می‌کنند. در گذشته این نوع کوچ در بیشتر ممالک خشک زمین، از جمله ایران، عربستان، صحرای آفریقا و صحرای گبی در مغولستان رواج داشت. در این نوع کوچ شتر دام اصلی است که همراه با آن تعدادی بز دیده می‌شود. در منطقه‌ای که پوشش گیاهی مثل خارزد یا خارشتر از بین برود و یا کم شود، کوچ‌نشینان و قبایل همراه با شترهای خود در پهنه صحرا به دنبال مراتع غنی‌تر به حرکت درمی‌آیند و معمولاً مسافت‌های زیادی را می‌پیمایند. در حقیقت این قبایل در پهنه صحرا، به دنبال منابع آب و علف می‌گردند که معمولاً در واحدهای پراکنده و دور از هم دیده می‌شوند.

۱۲۹- گزینه ۲» جوامع انسانی، همواره با مخاطرات طبیعی متعددی نظیر سرمازدگی، سیل، خشکسالی و ... مواجه بوده‌اند. این مخاطرات موجب تخریب منابع درآمد مردم می‌شوند و امکانات زیستی و مراکز فعالیتی آنان را از بین می‌برند که موجب آسیب‌های اقتصادی و فیزیکی نیز می‌شود. جوامع روستایی و فعالیت‌های تولیدی آن‌ها (به خصوص زراعت) نیز به دلیل ارتباط تنگاتنگ با محیط طبیعی، ماهیت عوامل اصلی تولید، کار در فضای باز و داشتن توان محدود، از دیرباز در معرض تهدید بیشتر این نیروهای مخرب طبیعی قرار داشته‌اند. متداول‌ترین مخاطره طبیعی در مناطق روستایی ایران سیل می‌باشد.

۱۳۰- گزینه ۳» شیوه بهره‌برداری غارس در مناطق جنوب کشور بخصوص در مناطق رویش خرما متداول است. در این نظام مقداری و نهال خرما در اختیار زارع و یا غارس قرار می‌گیرد زارع پس از غرس نهال‌ها نگهداری و مراقبت از نهال‌ها را به عهده دارد تا اینکه نهال‌ها به ثمر برسند و در این هنگام که معمولاً ۷ سال طول می‌کشد نخل‌ها براساس قراردادی که در هنگام غرس نهال‌ها منعقد شده بین مالک و زارع تقسیم می‌شوند ولی زمین همچنان متعلق به مالک است. نظام تلمبه‌کاری در ایران بر خلاف نظام‌های سنتی در گذشته‌های دور متداول نبوده است. این شیوه از زمانی آغاز گردید که استفاده از موتور پمپ‌ها در کشور رواج یافت، قدیمی‌ترین شکل نظام تلمبه‌کاری در کناره‌های کارون شکل گرفته است. در این منطقه خوانین و صاحبان اراضی با نصب تلمبه‌هایی در کنار رودخانه اقدام به تهیه آب می‌نمودند و حق استفاده از زمین‌های مرزویی آبخورد خود را به روستاییان که تحت‌عنوان تلمبه کار نامیده می‌شوند واگذار می‌نمودند. محصولات تولید شده براساس قرار داد بین مالک و تلمبه کار تقسیم می‌شده است این شیوه هنوز هم در این منطقه وجود دارد. نظام اجاره‌ای در روستاهای ایران به دو صورت متداول بوده است: اول اجاره روستا یا قسمتی از روستا از بزرگ مالکان و یا خرده مالکان که در این شیوه بهره‌برداری مالک به علل مختلف از جمله عدم توانایی و یا احتراز از درگیری با روستاییان، ملک خود را به فرد اجاره دار در قبال دریافت مبلغ مشخصی واگذار می‌کند. دوم اجاره‌داری خانگی است. در این شیوه خرده مالک خود کار به منظور بهره‌برداری بیشتر و بهتر و یا قسمتی از اراضی خود را به اجاره واگذار می‌نماید. خرده مالکی از قدیم در روستاهای ایران وجود داشته که خود به دو قسمت خرده مالک خودکار رعیتی تقسیم می‌شده است. در نظام خرده مالک خودکار، زمینی که زارع بر روی آن کشاورزی می‌نموده متعلق به خود زارع بوده است. در صورتی که در خرده مالکی رعیتی، اگر چه مالکیت خرد بوده ولی مالک به علل مختلف قادر به کار بر روی زمین نبوده و کار زراعت به وسیله رعیت و با همان زارع به صورت مزارعه انجام می‌شده است. خرده مالکی خودکار پس از اصلاحات ارضی متداول‌ترین نوع نظام بهره‌برداری در روستاهای کشور گردید.

۱۳۱- گزینه ۳» از آغاز قرن بیستم، کشاورزی در جهان توسعه یافته به‌طور اساسی تغییر کرده است. کشاورزی که جایگاه آن در قلب زندگی روستایی بود، از لحاظ اشتغال و نقش آن در تولید به حاشیه اقتصاد روستایی تحول یافته است. یکی از مهم‌ترین اصول بازساخت روستایی، گذار از اقتصاد مبتنی بر تولید به سمت اقتصاد مبتنی بر مصرف بوده است. اقتصاد مبتنی بر مصرف گسترده است و فعالیت‌های بسیار متنوعی از خدمات مالی گرفته تا خرده‌فروشی را شامل می‌شود که بارزترین بخش آن گردشگری است. این تحولات اجتماعی، فرصت‌هایی را ایجاد کردند که باعث شد مناطق روستایی واکنش نشان دهند.

۱۳۲- گزینه ۴» بافت سکونتگاه‌های روستایی بیانگر شکل، فرم الگوی حاصل از تأثیرگذاری عوامل گوناگون در عرصه روستا و نحوه ارتباط و کنش متقابل این عناصر و ویژگی‌هاست. قومیت عامل اصلی مؤثر بر تعدد محلات در بافت سکونتگاه‌های روستایی است.

۱۳۳- گزینه ۱» از نظر اجتماعی رواج تولیدگرایی، تشکیل واحدهای بزرگ اقتصادی و بازرگانی، مقبولیت مهندسين، جریان یافتن مباحث اداری و جنبش اصلاح طلبانه به‌منظور محاسبه قیمت تمام‌شده بستر مناسب تفکر علمی را مهیا ساخت. مؤلفه‌های کلیدی پساتولیدگرایی در کشاورزی شامل: گسترده‌سازی، متنوع‌سازی، مشارکت و افزایش ارزش محصولات کشاورزی است.

۱۳۴- گزینه ۳» روستاهای کوهستانی در ارتفاعات استقرار یافته‌اند. تعداد روستاهای واقع در این ارتفاعات کم است که از تراکم و پراکندگی جمعیت و تعداد سکونتگاه‌های نامنظم و اصولاً از ژئومورفولوژی نامناسبی برخوردار است. از مهم‌ترین دلایل فشردگی بافت روستاهای کوهپایه‌ای و کوهستانی در مقایسه با روستاهای دشتی محدودیت منابع طبیعی است.

۱۳۵- گزینه ۴» الف) مکان یا محیط طبیعی با توجه به ویژگی‌های خاص آن و چگونگی میزان تأثیر عوامل گوناگون در این محیط از جمله موقعیت، وضع ناهمواری‌ها، آب‌وهوا و پوشش گیاهی ب) نحوه برپایی، دامنه و پیامدهای حاصل از فعالیت‌های گوناگون گروه‌های روستایی ج) فضا یا چشم‌انداز خاصی که نتیجه و سمبل فعالیت‌های خاص انسان در مکان معین است.

جنبه‌های فوق هسته اصلی بررسی جغرافیای روستایی را تشکیل می‌دهد و تحت تأثیر دو دسته نیرو به‌طور دائم و موقت در تغییر و تحول است.

- ۱۶۸- از منظر دانش سیاسی، ژئوپلیتیک معمولاً به کدام جنبه توصیفی بیشتر تمرکز دارد؟
 (۱) قواعد بازی (۲) کشمکش‌ها و درگیری‌ها (۳) رابطه رقابت‌آمیز (۴) همکاری‌های منفعت‌محور
- ۱۶۹- از نظر «هاوس هوفر» دشمن اصلی قدرت‌بری کدام کشور است؟
 (۱) روسیه (۲) انگلستان (۳) فرانسه (۴) اتریش - مجارستان
- ۱۷۰- ایده تقسیم جهان به دو بخش «شمال - جنوب»، براساس کدام عامل صورت گرفته است؟
 (۱) قدرت نظامی (۲) طبقه‌بندی نژادی (۳) منطقه‌بندی جغرافیایی (۴) توانمندی اقتصادی
- ۱۷۱- کدام مورد، از پدیده‌های مهم دوره ژئوپلیتیک ایدئولوژیک است؟
 (۱) جنبش غیرمتعهدها (۲) فروپاشی امپراتوری عثمانی (۳) تأسیس جامعه ملل متحد (۴) تأسیس پیمان شانگهای
- ۱۷۲- در حوزه کدام دریاچه، سازمان منطقه‌ای پدید آمده است؟
 (۱) ویکتوریا (۲) آرال (۳) چاد (۴) خزر
- ۱۷۳- «اتحادیه جامعه اقتصادی کشورهای حوزه دریاچه‌های بزرگ»، در کدام منطقه تشکیل شده است؟
 (۱) اروپا (۲) آفریقا (۳) جنوب آسیا (۴) آمریکای شمالی
- ۱۷۴- شناخت تأثیر عوامل واقعیت‌دهنده قدرت ملی را چه می‌نامند؟
 (۱) جبر ژئوپلیتیکی (۲) اعتبار ژئوپلیتیکی (۳) وزن ژئوپلیتیکی (۴) تصور ژئوپلیتیکی
- ۱۷۵- کدام اندیشمند، در تعریف ژئوپلیتیک، قائل به تعامل سیاست و فضا در سطوح فروملی است؟
 (۱) پاتریک اسولیان (۲) کولین اس‌گری (۳) پیتر تیلور (۴) سونل کوهن
- ۱۷۶- ایده نظم نوین جهانی، نخستین بار توسط چه کسی مطرح شد؟
 (۱) میخائیل گورباچف (۲) فرانسیس فوکویاما (۳) ساموئل هانتینگتون (۴) جرج بوش
- ۱۷۷- تحریم آفریقای جنوبی در دوره آپارتاید، از کدام نوع انزوای ژئوپلیتیکی تقسیم‌شده است؟
 (۱) ترکیبی (۲) تحمیلی (۳) ادراکی (۴) اختیاری
- ۱۷۸- در مدل ساختار فضایی موردنظر «هاوس هوفر»، جهان به چند بخش ژئوپلیتیکی است؟
 (۱) پنج (۲) چهار (۳) سه (۴) دو
- ۱۷۹- ایده «مهار»، برای اولین بار توسط کدام دولتمرد آمریکایی به کار گرفته شده است؟
 (۱) جان فاستر دالس (۲) هنری کیسینجر (۳) ریچارد نیکسون (۴) جرج کنان
- ۱۸۰- مفهوم «ریملند جهت‌دار»، توسط کدام اندیشمند ارائه شده است؟
 (۱) ماینگ (۲) جونز (۳) سورسکی (۴) اسپایکمن

جغرافیای طبیعی (مبانی و ایران)

- ۱۸۱- در یک سیستم چین‌خورده، راستای نیروی اصلی زمین‌ساختی چگونه است؟
 (۱) در راستای امتداد لغز مرکب (۲) به حالت سابداکشن یا زیرراندگی (۳) عمود بر امتداد محوری ساختمان (۴) در جهت موازی با سیستم چین‌خوردگی
- ۱۸۲- کدام شکل ناهمواری، در نتیجه توالی فرایندهای مورفودینامیکی ایجاد می‌شود؟
 (۱) پادگانه رودخانه‌ای (۲) مخروط‌افکنه آبرفتی (۳) پیچان رودها (۴) کانال‌های گیسویی
- ۱۸۳- چنانچه حرکت تکتونیک در طول نیمرخ، طولی و به سوی حوضه، راستای بالارونده داشته باشد، رسوب‌گذاری در مخروط‌افکنه چگونه خواهد بود؟
 (۱) رسوب‌گذاری در مخروط بیشتر شده و به سوی آبراهه و بالادست توسعه می‌یابد.
 (۲) حجم رسوب‌گذاری در مخروط و دفعات تغییر مسیر شبکه افزایش می‌یابد.
 (۳) بافت رسوبات درشت‌تر شده و شیب مخروط افزایش می‌یابد.
 (۴) مکان رسوب‌گذاری به سوی قاعده مخروط جابه‌جا می‌شود.

۱۸۴- در ارتباط با کدام عامل زیر، گسل‌ها را تقسیم‌بندی می‌کنند؟

- (۱) شیب سطح گسل و راستای جهش
(۲) مقدار جابه‌جایی افقی
(۳) مقدار جابه‌جایی عمودی
(۴) شیب قطعه فرارو

۱۸۵- در فرایند فرسایش و دینامیک جریان، اگر نیروی خالص جریان کمتر از نیروی مصرفی باشد، کدام حالت روی می‌دهد؟

- (۱) حمل (۲) تراکم (۳) حفر (۴) کاوش

۱۸۶- علت اصلی مرتفع‌تر بودن آتشفشان دماوند نسبت به قطر آن و همچنین نبود آثار جریان روانه‌های گدازه‌ای فراتر از مخروط آن، کدام مورد است؟

- (۱) کوتاه بودن زمان هر فوران (۲) مرتفع‌بودن زیربنای مخروط (۳) انفجاری بودن آتشفشان (۴) نسبت گرانروی در گدازه

۱۸۷- مورفومتری دراز و کشیده تپه‌های ماسه‌ای سیف، نتیجه دخالت کدام فرایند است؟

- (۱) تشکیل تپه عمود بر وزش باد غالب در سرعت‌های آستانه
(۲) توالی تغییر سرعت‌های باد و اختلاف قطر ذرات ماسه
(۳) وزش متناوب باد غالب از دو جهت اصلی و فرعی
(۴) تناوب تغییرات فصلی سرعت وزش باد غالب

۱۸۸- مفهوم خشکی با خشکسالی، چه تفاوتی دارد؟

- (۱) تداوم تشدید خشکی به خشکسالی تبدیل می‌شود.
(۲) خشکسالی ویژگی ذاتی اقلیم منطقه است، اما خشکی زمانی اتفاق می‌افتد که بارندگی کمتر از میانگین درازمدت باشد.
(۳) خشکی ویژگی ذاتی اقلیم منطقه است، اما خشکسالی زمانی اتفاق می‌افتد که بارندگی کمتر از میانگین درازمدت باشد.
(۴) خشکی، به شرایط تبخیر و تعرق بالقوه بیشتر از یک‌برابر بارش و خشکسالی، به شرایط تبخیر و تعرق بالقوه بیشتر از دوبرابر بارش را گویند.

۱۸۹- مهم‌ترین عامل جوی پراکنش‌های بارش‌های سواحل دریای خزر، کدام است؟

- (۱) جبهه قطبی (۲) پرفشاری سیبری (۳) سیلکون‌های مدیترانه‌ای (۴) آنتی‌سیلکون‌های مهاجر

۱۹۰- کدام مورد، بیانگر تفاوت مه تبریدی با مه تبخیری است؟

- (۱) مه تبریدی، بر روی دریاها و مه تبخیری، بر روی خشکی‌ها تشکیل می‌شوند.
(۲) در مه تبریدی، بلورهای یخ ایجاد می‌شود و در مه تبخیری، قطرات آب تولید می‌شود.
(۳) مه تبریدی، در زمان واقع شدن هوای سرد بر روی آب گرم و مه تبخیری، در زمان واقع شدن هوای گرم و مرطوب بر روی زمین سرد ایجاد می‌شود.
(۴) مه تبریدی در زمان واقع شدن هوای گرم و مرطوب بر روی زمین سرد و مه تبخیری، در زمان واقع شدن هوای سرد بر روی آب گرم ایجاد می‌شود.

۱۹۱- کدام عامل، اثر کمتری بر پراکندگی دما در ایران دارد؟

- (۱) پرفشار جنب‌حاره (۲) عرض جغرافیایی (۳) پرفشاری سیبری (۴) ارتفاع

۱۹۲- عامل اصلی و اولیه ایجاد ویژگی‌های آب‌وهوایی و توزیع زمانی - مکانی عناصر اقلیمی، کدام است؟

- (۱) خورشید (۲) فشار (۳) عوامل محلی (۴) گردش عمومی جو

۱۹۳- عامل پیشگیری‌کننده از گسترش عمودی کم‌فشار حرارتی جو پایینی ایران در فصل گرم سال، کدام است؟

- (۱) کم‌فشار سودان (۲) رودباد جنب‌حاره (۳) بادهای غربی (۴) پرفشار آزر

۱۹۴- کدام تعریف برای توده هوا مناسب است؟

- (۱) حجم بزرگی از هوا است که فشار هوا در همه جای آن، تجانس افقی دارد.
(۲) حجم بزرگی از هوا است که از تجانس نسبی دما و رطوبت برخوردار است.
(۳) حجم بزرگی از هوا است که از تجانس افقی نسبی دما و رطوبت برخوردار است.
(۴) حجم بزرگی از هوا است که از تجانس عمودی نسبی دما و رطوبت برخوردار است.

۱۹۵- تأثیر متقابل کدام سیستم‌ها، نقش مهمی در سرماهای شدید ایران دارند؟

- (۱) پرفشار سیبری با کم‌فشار جنب‌قطبی
(۲) رودباد جبهه قطبی با بادهای غربی
(۳) پرفشار سیبری با پرفشار آزر
(۴) جبهه قطبی با پرفشار قطبی

۱۷۷- گزینه «۲» انزوای ژئوپلیتیکی یعنی کاهش یا قطع ارتباط یک کشور با سایر کشورهای سیستم جهانی و منطقه‌ای در ابعاد مختلف سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، ارتباطی، فرهنگی و ... به عبارتی، افزایش انتروپی و درجه میرائی کشور و واحد سیاسی - فضایی برای کاهش روابط سیستمی با سایر عناصر سیستم یا کشورها انزوای ژئوپلیتیکی موجودیت سیاسی، آرامش و ثبات سیاسی و اجتماعی و امنیت ملی را تهدید می‌کند.

تحریم آفریقای جنوبی در دوره آپارتاید از نوع انزوای ژئوپلیتیکی تحمیلی است.

انزوای ژئوپلیتیکی انواع مختلفی دارد: ۱- انزوای اختیاری و خودانگیخته که توسط رهبر سیاسی یک کشور گرفته می‌شود. ۲- انزوای تحمیلی و برون‌زا که توسط سایر عناصر سیستم بر یک کشور تحمیل می‌شود. ۳- انزوای ترکیبی: ترکیبی از خودانگیخته و تحمیلی مثل ایران پس از انقلاب ۴- انزوای ادواری یا احساس محاصره: این نوع انزوا برحسب میزان احساس و ادراک تهدید از سوی همسایگان پدید می‌آید، مثل همگرایی ترکیه و اسرائیل به عنوان رقیب اعراب، و ترکیه و آمریکا در جنگ سرد، و ترکیه با اتحادیه اروپا و ...

۱۷۸- گزینه «۳» در مدل ساختار فضایی موردنظر هاوس هوفر جهان به سه بخش ژئوپلیتیکی تقسیم شده است. هر بخش یک کانون و یک قلمرو پیرامونی دارد. بخش اول به مرکزیت آمریکا و قاره آمریکا که آمریکای جنوبی منطقه پیرامونی آن است. بخش دوم به مرکزیت آلمان و شامل قاره‌های اروپا، آفریقا، روسیه، خاورمیانه و جنوب آسیا است که آفریقا قلمرو پیرامونی آن است و بخش سوم شامل سیبری، شرق آسیا و اقیانوسیه و به مرکزیت ژاپن می‌باشد که جنوب شرقی آسیا و اقیانوسیه قلمرو پیرامونی آن می‌باشد.

۱۷۹- گزینه «۴» ایده «مهار» برای اولین بار توسط جرج کنان به کار گرفته شده است. جرج کنان، دیپلمات برجسته آمریکایی (۱۹۰۴-۲۰۰۵) که سابقه سفیر واشنگتن در شوروی و یوگوسلاوی را داشت، یکی از بزرگ‌ترین متخصصان آمریکایی در حوزه شوروی و جنگ سرد محسوب می‌شد و از او به‌عنوان واضع سیاست «مهار» شوروی در دوران جنگ سرد یاد می‌شود. پایه‌گذار اصلی استراتژی «مهار»، بیان می‌کند: «روشن است که عنصر اصلی تمامی سیاست‌های ایالات متحده آمریکا در قبال اتحاد جماهیر شوروی باید مهار طولانی‌مدت، صبورانه اما محکم و هوشیارانه در برابر تمایلات توسعه‌طلبانه روسیه باشد».

۱۸۰- گزینه «۱» مفهوم ریملند جهت‌دار توسط ماینگ ارائه شده است. این منطقه در قالب یک فضای جغرافیایی دو وجهی که ترکیب آب و خشکی است، قرار می‌گیرد. در عین حال در نظریه ریملند، سهولت حرکت در دریا و تجارت دریایی، امکان برقراری یک سلطه مافوق را که نمونه‌ای از ساخت ژئوپلیتیک جدید است، امکان‌پذیر می‌سازد و این باعث می‌شود تا اسپایکمن در نهایت قدرت دریایی را کلید استراتژی جهانی در نظر بگیرد. از نظر تاریخی، ریملند محل ایجاد قدرت‌های کلاسیک قدیم مانند چین، هند، ایران، عثمانی، روم و ... بوده است.

جغرافیای طبیعی (مبانی و ایران)

۱۸۱- گزینه «۳» در یک سیستم چین‌خورده راستای نیروی اصلی زمین‌ساختی، عمود بر محوری ساختمان است. در رژیم‌های تکتونیک ارتباط بسیار نزدیکی بین چین‌خوردگی و گسلش وجود دارد. این ساختارها در اثر اعمال نیروهای زمین‌ساختی ایجاد می‌شوند و رفتار زمین در هنگام اعمال این نیروها باعث به‌وجود آمدن گسل‌ها و یا چین‌ها بر روی پوسته زمین می‌گردد. هرچند که چین‌ها معمولاً در رژیم‌های فشارشی ایجاد می‌گردند اما چین‌های مرتبط با گسلش در رژیم‌های کششی و خنثی، در امتداد گسل‌های نرمال و امتداد لغز هم دیده شده‌اند.

۱۸۲- گزینه «۱» پادگانه رودخانه‌ای در نتیجه توالی فرایندهای مورفودینامیکی ایجاد می‌شود. پادگانه رودخانه‌ای (Fluvial terrace) یا تراس آبرفتی یک عارضه ژئومورفولوژیکی و نوعی پادگانه (تراس) است که توسط رودخانه به‌وجود می‌آید. در یک دره بر اثر پایین رفتن سطح اساس رودخانه در رسوبات خود، بقایای رسوبات آبرفتی، مشرف بر خط‌القعرون رودخانه شده و بدین ترتیب یک پادگانه آبرفتی به‌وجود می‌آید و رود در سطح پایین‌تری جریان پیدا می‌کند. هر پادگانه آبرفتی دارای یک قسمت مسطح است که ارتفاع بیشتری نسبت به خط‌القعرون خود دارد. این سطح، در حقیقت همان بستر طغیانی قدیمی است و یک کناره با شیب بسیار تند دارد.

۱۸۳- گزینه «۴» مخروط‌افکنه عبارت است از رسوبات مخروطی یا قیفی‌شکل که در حواشی کوهستان‌ها تشکیل می‌شوند و هر قدر از کوهستان به طرف دشت برویم از ضخامت آن کاسته شده و بر وسعت آن افزوده می‌شود. به‌طور متوسط شیب مخروط‌افکنه در حدود ۵ درجه است ولی ممکن است تا بیش از ۲۵ درجه تغییر کند. از نظر اندازه، مخروط‌افکنه ممکن است شعاعی کمتر از چند صد متر تا بیش از ۱۵۰ کیلومتر داشته باشد. چنانچه حرکت تکتونیک در طول نیم‌رخ طولی و به سوی حوضه، راستای بالارونده داشته باشد، رسوب‌گذاری در مخروط‌افکنه بدین صورت است که مکان رسوب‌گذاری به سوی قاعده مخروط جابه‌جا می‌شود. مخروط‌افکنه از نظر ژئومورفولوژی، زمین‌شناسی و به ویژه رسوب‌شناسی با حوضه آبخیز خود ارتباط مستقیم دارد. بنابراین بررسی منشأ رسوبات مخروط‌افکنه، فرسایش حوضه آبخیز و وضعیت رسوب‌زایی سازندها را نیز آشکار می‌کند که می‌تواند در برنامه‌ریزی آبی حوضه آبخیز و مخروط‌افکنه به کار رود.

۱۸۴- گزینه «۱» گسل‌ها عبارت از شکستگی‌هایی هستند که در آنها، سنگ‌های طرفین صفر شکستگی، به موازات این صفحه لغزش پیدا می‌کنند و به کمک همین مشخصه، می‌توان آن‌ها را از درزه‌ها تشخیص داد. لغزش گسل‌ها در انواع مختلف متفاوت است. از چند میلی‌متر تا چندین کیلومتر تغییر می‌کند. تقسیم‌بندی گسل‌ها براساس شیب سطح گسل و راستای جهش انجام می‌شود. همچنین زاویه بین سطح افق و سطح گسل را شیب گسل می‌نامند.

۱۸۵- گزینه «۲» در فرایند فرسایش و دینامیک جریان، اگر نیروی خالص جریان کمتر از نیروی مصرفی باشد. پدیده تراکم روی می‌دهد. تراکم یکی از مهم‌ترین پارامترهای ژئومورفولوژیکی حوضه آبخیز است که اغلب از آن به عنوان شاخصی برای بیان وضعیت آبراهه‌های حوضه، بارندگی، رواناب، ظرفیت‌یابی، تکامل توپوگرافی و فرسایش حوضه استفاده می‌شود و تعادل بین نیروهای فرسایش و مقاومت مواد تشکیل‌دهنده سطح زمین را نشان می‌دهد. با وجود اینکه نیروی جریان رودخانه‌ها بخش مهم و پویای محیط طبیعی هستند، ذاتاً عامل فرسایش، حمل رسوب و انتقال آب از بخش‌های مرتفع به نواحی پست می‌باشند.

۱۸۶- گزینه «۴» در حالت کلی، گدازه‌ها را به انواع اسیدی، بازی و حدواسط تقسیم می‌کنند. گدازه‌هایی که مقدار فراوانی SiO_2 دارند اسیدی خوانده می‌شوند و با کم‌شدن مقدار SiO_2 به ترتیب حد واسط و بازی نام می‌گیرند. مقدار SiO_2 تا حد زیادی تعیین‌کننده گرانیوی گدازه خارج‌شده از دهانه آتشفشان است. علت اصلی مرتفع‌تر بودن آتشفشان دماوند نسبت به قطر آن و همچنین نبود آثار جریان روانه‌های گدازه‌ای فراتر از مخروط آن به علت نسبت گرانیوی در گدازه است. هرچه میزان SiO_2 در ماگما بیشتر باشد، گرانیوی ماگما بیشتر شده و سیالیت کاهش می‌یابد. گرانیوی ماگما، میزان مقاومت ماگما در مقابل جریان یافتن است یا میزان اصطکاک داخلی ماگما که به ترکیب شیمیایی، دما و فشار حاکم بر ماگما بستگی دارد. واحد گرانیوی $\frac{\text{NS}}{\rho}$ که به آن پواز می‌گویند با u نشان داده می‌شود.

۱۸۷- گزینه «۳» طرز تشکیل تپه‌های شنی بدین صورت است که ماسه‌هایی که به وسیله باد در سطح زمین در حرکت هستند پس از رسیدن به مواعی در سرراه خود از قبیل گیاهان، قطعات سنگ و یا عوارض طبیعی دیگر سبب کاهش سرعت باد در نتیجه متوقف ماندن ذرات ماسه از حرکت می‌شوند. این ذرات در اطراف این موانع انباشته شده و به تدریج به مقدار آنها افزوده می‌شود. سرانجام اجتماع این ذرات ماسه‌ای منجر به تشکیل تپه‌های شنی می‌گردد. مورفومتری دراز و کشیده تپه‌های ماسه‌ای سیف نتیجه وزش متناوب باد غالب از دو جهت اصلی و فرعی می‌باشد. سیف تپه‌های ماسه‌ای و کشیده است که نوک آن تیز و انتهای آن مدور است و شکلی شبیه شمشیر دارد. سیف در مناطقی که باد دارای یک جهت اصلی و یک جهت فرعی است، تشکیل می‌شوند.

۱۸۸- گزینه «۳» تفاوت مفهوم خشکی با خشکسالی در این است که خشکی ویژگی ذاتی اقلیم منطقه است اما خشکسالی زمانی اتفاق می‌افتد که بارندگی کمتر از میانگین درازمدت باشد. به عبارت دیگر، خشکی یک پدیده ذاتی و مربوط به یک منطقه و قابل تغییر هم نیست ولی خشکسالی یک پدیده موقتی است و امکان بروز و ظهور در هر اقلیمی وجود دارد. طبق تعریف پدیده خشکسالی به کاهش بارش در یک دوره زمانی نسبت به درازمدت همان منطقه گفته می‌شود. خشکسالی به انواع مختلف هواشناسی، هیدرولوژیکی، کشاورزی و اقتصادی - اجتماعی تقسیم‌بندی می‌شود.

۱۸۹- گزینه «۲» سامانه پرفشار سیبری یکی از عناصر سازنده گردش جوی مؤثر بر آب‌وهوای کشور ایران به ویژه در فصل سرد سال است. مهم‌ترین عامل جوی پراکنش بارش‌های سواحل دریای خزر، پرفشار سیبری است. هسته مرکزی سلول پرفشار سیبری در اوایل پاییز روی تبت شکل گرفته و با نزدیک شدن به فصل زمستان، به محدوده بین دریاچه بایکال و بالخاش منتقل می‌شود. زبانه پرفشار سیبری در ابتدای پاییز از سمت شرق وارد ایران می‌شود و تا دامنه‌های شرقی البرز گسترش می‌یابد، ولی با شروع فصل زمستان و انتقال هسته‌های مرکزی به عرض‌های بالاتر، پشته فشاری این سامانه از شمال شرق وارد ایران می‌شود و گاهی تا دریای عمان گسترش می‌یابد؛ روند کلی گسترش پرفشار سیبری نیز شرقی - غربی است و در زمستان گسترش هسته‌ها به عرض‌های بالاتر بیشتر است، به گونه‌ای که تا ۴۰ درجه طول جغرافیایی را در برمی‌گیرد؛ درحالی‌که در فصل پاییز هسته‌ها روی فلات تبت قرار دارند و به دلیل توپوگرافی خاص منطقه، توده پرفشار محدود می‌شود و قلمرو عملکرد آن کاهش می‌یابد.

۱۹۰- گزینه «۴» چون مه تبریدی در زمان واقع شدن هوای گرم و مرطوب بر روی زمین سرد و مه تبخیری در زمان واقع شدن هوای سرد بر روی آب گرم ایجاد می‌شود. مه حاصل تراکم و سرد شدن هوای مرطوب و گرم است که به نقطه شبنم رسیده و ذرات بخار آب موجود در آن به صورت متراکم درآمده و به صورت ابری است که به آن مه می‌گویند. یعنی اینکه هوای مرطوب و گرم دریا با عبور سریع از روی خشکی‌های سرد دمای آن به سرعت کم می‌شود و به نقطه شبنم می‌رسد و متراکم شده مه ایجاد می‌شود. نکته‌ای که باید دقت کرد اینکه اگر دمای هوا پس از تشکیل مه زیاد شود مه ازهم پاشیده می‌شود و ضخامت مه هم به میزان رطوبت، دما، باد و غیره بستگی دارد.

۱۹۱- گزینه «۲» هر مکان با یک مدار و یک نصف‌النهار فاصله دارد که به آن مختصات جغرافیایی یا طول و عرض جغرافیایی می‌گویند. طول جغرافیایی عبارت است از فاصله آن مکان با نصف‌النهار مبدأ برحسب درجه. عرض جغرافیایی عبارت است از فاصله آن مکان با مدار استوا برحسب درجه. عامل عرض جغرافیایی اثر کمتری بر پراکندگی دما در ایران دارد. چون هرچه از مدار استوا (صفر درجه) به سمت عرض‌های جغرافیایی بالاتر حرکت کنیم، دمای هوا کاهش می‌یابد و در نواحی مجاور قطب‌ها کمترین میانگین دمای سالانه دیده می‌شود.